

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 16ης Ιουνίου 1966*

Στην υπόθεση 57/65,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Finanzgericht του Ομοσπόνδου Κράτους του Σάαρ (δεύτερο τμήμα) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται η έκδοση προδικαστικής απόφασεως στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Alfons Lütticke GmbH, Köln-Deutz,

προσφεύγουσας,

πληρεξούσιος δικηγόρος Peter Wendt, Bieberstraße 3, Hamburg 13,

και

Hauptzollamt (κεντρικό τελωνείο) Saarlouis,

καθού,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους Ch. L. Hammes, πρόεδρο, L. Delvaux και W. Strauss, προέδρους τμήματος, A. M. Donner (εισηγητή), A. Trabucchi, R. Lecourt και R. Monaco, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Gand
γραμματέας: A. van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1. Επί των δύο πρώτων ερωτημάτων

Με το πρώτο του ερώτημα, το Finanzgericht του Ομοσπόνδου Κράτους του Σάαρ ερωτά το Δικαστήριο αν το άρθρο 95, πρώτη παράγραφος της Συνθήκης επάγεται άμεσα αποτελέσματα και γεννά υπέρ των πολιτών προσωπικά δικαιώματα, τα οποία τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη.

Για την περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, το Finanzgericht θέτει το ερώτημα αν από 1ης Ιανουαρίου 1962 η τρίτη παράγραφος του προαναφερθέντος άρθρου σε συνδυασμό με την πρώτη παράγραφο επάγεται τα αποτελέσματα και γεννά τα δικαιώματα που μνημονεύονται παραπάνω.

Τα δύο ερωτήματα πρέπει να εξεταστούν από κοινού, καταρχάς δε πρέπει να προσδιοριστεί η σχέση μεταξύ των προαναφερθεισών δύο παραγράφων του άρθρου 95.

Το άρθρο 95, πρώτη παράγραφος, ορίζει, ως γενικό και διαρκή κανόνα της κοινοτικής τάξεως, ότι οι εσωτερικοί φόροι που πλήττουν τα προϊόντα των άλλων κρατών μελών δεν πρέπει να είναι ανώτεροι από εκείνους που επιβαρύνουν τα ομοειδή εθνικά προϊόντα.

Ένα τέτοιο σύστημα, που συχνά υιοθετείται από τη Συνθήκη προς εξασφάλιση της ισότητας μεταξύ των υπηκόων της Κοινότητας έναντι των εθνικών νομοθεσιών, αποτελεί στον φορολογικό τομέα το απαραίτητο θεμέλιο της Κοινής Αγοράς.

Προκειμένου να διευκολύνει την προσαρμογή των εθνικών νομοθεσιών σ' αυτόν τον κανόνα, η τρίτη παράγραφος του άρθρου 95 δίνει στα κράτη μέλη προθεσμία μέχρι την αρχή του δεύτερου σταδίου της μεταβατικής περιόδου, δηλαδή μέχρι

την 1η Ιανουαρίου 1962, για να καταργήσουν ή να τροποποιήσουν τις «υφιστάμενες κατά την έναρξη της ισχύος της παρούσης συνθήκης διατάξεις που είναι αντίθετες προς τους ανωτέρω κανόνες».

Έτσι, το άρθρο 95 περιέχει γενικό κανόνα με απλή αναβλητική ρήτρα όσον αφορά τις υφιστάμενες κατά την έναρξη της ισχύος του διατάξεις.

Απ' αυτό πρέπει να συναχθεί ότι κατά την εκπνοή της προαναφερθείσης προθεσμίας ο γενικός κανόνας παράγει ανεπιφύλακτα το σύνολο των αποτελεσμάτων του.

Τα ερωτήματα που υπέβαλε το Finanzgericht πρέπει να κριθούν υπό το φως των προεκτεθεισών σκέψεων.

Το άρθρο 95, πρώτη παράγραφος, θεσπίζει απαγόρευση διακρίσεως, η οποία συνιστά σαφή και ανεπιφύλακτη υποχρέωση.

Με εξαίρεση την τρίτη παράγραφο, η υποχρέωση αυτή δεν συνοδεύεται από κανέναν όρο ούτε υπόκειται, κατά την εκτέλεσή της ή κατά τα αποτελέσματά της, στην παρεμβολή καμιάς πράξεως είτε των οργάνων της Κοινότητας είτε των κρατών μελών.

Η απαγόρευση αυτή είναι επομένως πλήρης, νομικώς τέλεια και κατά συνέπεια ικανή να παράγει άμεσα αποτελέσματα στις έννομες σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των πολιτών τους.

Το γεγονός ότι το άρθρο αυτό ορίζει τα κράτη μέλη ως υποκείμενα της απαγορεύσεως των διακρίσεων δεν επάγεται ότι οι πολίτες δεν μπορούν να είναι οι ωφελοούμενοι.

Όσον αφορά την τρίτη παράγραφο του άρθρου 95, περιέχει, είναι αλήθεια, υποχρέωση για τα κράτη μέλη να «καταργήσουν» ή να «τροποποιήσουν» τις διατάξεις που είναι αντίθετες προς τις αρχές που διατυπώνονται στις προηγούμενες παραγράφους.

Η προαναφερθείσα υποχρέωση, ωστόσο, δεν αφήνει στα κράτη μέλη κανένα περιθώριο εκτιμήσεως σχετικά με την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να έχουν προβεί στις ενέργειες αυτές, δηλαδή προ της 1ης Ιανουαρίου 1962.

Από την ημερομηνία αυτή και μετά αρκεί για το εθνικό δικαστήριο να διαπιστώσει, αν συντρέχει περίπτωση, ότι οι πράξεις εκτελέσεως των σχετικών εθνικών κανόνων εκδόθηκαν μετά την ημερομηνία αυτή, για να δεχθεί σε κάθε περίπτωση τα άμεσα αποτελέσματα της πρώτης παραγράφου.

Έτσι, η διάταξη της τρίτης παραγράφου δεν εμποδίζει την εφαρμογή του γενικού κανόνα όσον αφορά τις πράξεις εκτελέσεως διατάξεων υφισταμένων κατά την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης, οι οποίες εκδόθηκαν προ της 1ης Ιανουαρίου 1962.

Τόσο στις γραπτές όσο και στις προφορικές παρατηρήσεις που ανέπτυξαν κατά τη διάρκεια της δίκης, τρεις κυβερνήσεις στηρίχτηκαν στο άρθρο 97 για να υποστηρίξουν διαφορετική ερμηνεία του άρθρου 95.

Το προαναφερθέν άρθρο, επιτρέποντας στα κράτη μέλη, τα οποία εισπράττουν τον φόρο κύκλου εργασιών κατά το σωρευτικό και επαναληπτικό σύστημα, τον καθορισμό των μέσων συντελεστών κατά προϊόν ή κατά ομάδα προϊόντων, αποτελεί ειδικό κανόνα για την εφαρμογή του άρθρου 95, ο κανόνας δε αυτός από τη φύση του δεν μπορεί να επάγεται άμεσα αποτελέσματα στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των πολιτών τους.

Η ιδιόμορφη αυτή περίπτωση του άρθρου 97 δεν πρέπει εν πάση περιπτώσει να επηρεάσει την ερμηνεία του άρθρου 95.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι χωρίς να θίγεται η εξαίρεση της τρίτης παραγράφου για τις υφιστάμενες κατά την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης διατάξεις μέχρι 1ης Ιανουαρίου 1962, η απαγόρευση του άρθρου 95 επάγεται άμεσα αποτελέσματα και δημιουργεί υπέρ των πολιτών προσωπικά δικαιώματα, τα οποία τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να λαμβάνουν υπόψη.

2. Επί του τρίτου ερωτήματος

Με το τρίτο ερώτημα, το Finanzgericht ερωτά το Δικαστήριο αν «το άρθρο 95, πρώτη και τρίτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 12 ή το άρθρο 13 της Συνθήκης, επάγεται (...) άμεσα αποτελέσματα και δημιουργεί (...) για τους πολίτες προσωπικά δικαιώματα, τα οποία τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να λαμβάνουν υπόψη».

Δεδομένου ότι το ερώτημα αυτό τέθηκε μόνο για την περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο θα απαντούσε αρνητικά στα δύο πρώτα ερωτήματα, δεν χρειάζεται να δοθεί απάντηση.

Εντούτοις, πρέπει να καταστεί σαφές ότι τα άρθρα 12 και 13, αφενός, και 96, αφετέρου, δεν μπορούν να εφαρμοστούν συνδυασμένα σε μια και την αυτή περίπτωση.

Οι φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδύναμου αποτελέσματος προς δασμούς, αφενός, και οι εσωτερικές επιβαρύνσεις, αφετέρου, υπάγονται σε διαφορετική ρύθμιση.

Πρέπει σχετικά να παρατηρηθεί ότι ένας φόρος προορισμένος να αντισταθμίσει το αποτέλεσμα μιας εσωτερικής επιβαρύνσεως μετέχει, λόγω του γεγονότος αυτού, του εσωτερικού χαρακτήρα της επιβαρύνσεως της οποίας το αποτέλεσμα σκοπεύει να αντισταθμίσει.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

έχοντας υπόψη τα διαδικαστικά έγγραφα,

αφού άκουσε την έκθεση του εισηγητή δικαστή, τις προφορικές παρατηρήσεις της εφεσείουσας της κυρίας δίκης, της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Κυβερνήσεως της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, καθώς και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα,

έχοντας υπόψη τα άρθρα 12, 13, 95 και 97 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Πρωτόκολλο περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, καθώς και τον Κανονισμό Διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 95, πρώτη παράγραφος, παράγει άμεσα αποτελέσματα και γεννά υπέρ των πολιτών προσωπικά δικαιώματα, τα οποία τα εσωτερικά δικαστήρια οφείλουν να διασφαλίζουν.

2) Λόγω του άρθρου 95, τρίτη παράγραφος, η πρώτη παράγραφος δεν εφαρμόζεται στις υφιστάμενες κατά την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης διατάξεις παρά από την αρχή του δευτέρου σταδίου της μεταβατικής περιόδου.

και αποφασίζει:

Εναπόκειται στο Finanzgericht του Ομοσπόνδου Κράτους του Σάαρ να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Κρίθηκε στο Λουξεμβούργο στις 16 Ιουνίου 1966.

Hammes	Delvaux	Strauss	
Donner	Trabucchi	Lecourt	Monaco

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Ιουνίου 1966.

Ο Γραμματέας
A. van Houtte

Ο Πρόεδρος
Ch. L. Hammes